

## דף עד.

עין משפט א.ב.

חור"מ סימן כג סעיף א

א. כל זמן שבעלי הדין עומדים לפני <sup>ד</sup> הדיין, נאמן לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי. נסתלקו מלפניו <sup>ה</sup> אינו נאמן, אם אין בידו פס"ד. ודוקא <sup>י</sup> בשודא דדייני אבל בדין התלוי בטענות הצדדים לא שייך בו נאמנות הדיין שלפי הטענות יזכה הזוכה, והוא שלא יסתור הטענות הראשונות.

עין משפט ג.

חור"מ סימן רעז סעיף יב

יב. שלשה נאמנים על הבכור <sup>ז</sup> המילדת, אמו ואביו, המילדת מיד שאם אמרה זה יצא ראשון נאמנת, אמו כל שבעת ימי הלידה <sup>ח</sup> נאמנת לומר זהו הבכור. אביו לעולם נאמן, ואפי' אביו אמר על מי שלא הוחזק בנו כלל בני ובכורי הוא נאמן <sup>ט</sup>. וכן אם אמר על המוחזק לנו שהוא בכורו אינו בכור נאמן.

ד. כאן איירי בדיין יחיד אבל בשניים או יותר נאמנים לעולם. ואפי' אם יש שני עדים שמכחישים אותם הם נאמנים, ואפי' בשודא דדיינא. עיין ברא"ש כלל נ"ו סי' ו' הטעם ועיין נתיבות ס"ק ט'.

וה"ה אם קיבלו עליהם יחיד גם לפשרה לזמן מה, תוך הזמן הזה נאמן לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי גם אחרי שיצאו מלפניו. אולם אם כבר כתב הפשרה ונתן להם בידם אין לו רשות להוסיף או לגרוע אפי' בתוך הזמן ואפי' שאומר כך הייתה כוונתי. ועיין בנתיבות בחידושים אות י' דהיינו אם משמעות דברי השטר הוא משמעות רחוק.

ה. אינו נאמן כשניים אבל נאמן כמו עד אחד אם אינו קרוב או פסול, וזוקק שבועה למכחישו, ודינו כעד אחד המסייע לפטור משבועה. סמ"ע.

ו. פ"י שאין הדיין יכול לברר הדין מתוך הטענות ודינם הוא שהדבר תלוי בראות הדיין ליתנו למי שיראה. ויש מפרשים שהדיין הרשות בידו ליתנו למי שירצה בלי טעם. סמ"ע ס"ק ב'. וה"ה אם קיבלוהו עליהם שידון לפי אומד דעתו דאינו יכול לחזור ולדון שמה ישתנה דעתו ואומדנותו. נתיבות בחידושים ס"ק ה'.

ז. מקידושין ע"ד ע"א, מימרא דרב נחמן.

ח. פירוש עד יום השמיני, שאז מוציאו האב מרשות האם להכניסו בבריתו של א"א ע"ה. סמ"ע ס"ק כ"ג.

ט. ואפי' לא הוחזק בבנו וכו"י בב"ב קכ"ח ע"ב ובקידושין ע"ח ע"ב במחלוקת דר"י וחכמים. מדכתיב יכיר יכירנו לאחרים, מכאן שהתורה האמינתו עליו ודיקדקו הטור והמחבר לכתוב על מי שלא הוחזק בבנו, ולא כתבו על מי שהוחזק שאינו בנו, דס"ל דבכה"ג אינו נאמן, דחזקה זו שאינו בנו ממ"נ ע"י מי באה אם ע"י האב שהיה רגיל לומר שאינו בנו, אחרי שהחזיקו שלא לבנו אינו נאמן אח"כ לומר שזה בנו, ואם החזקה שאינו

**הגה:** אבל אם כבר אמר פעם אחת על אחד מבניו שהוא בכור לא יוכל <sup>א</sup> אח"כ לומר על אחר שהוא הבכור.

אה"ע סימן ד סעיף כו

עין משפט ה.

**כו** ל. פנויה שילדה ואינה לפנינו לבדקה <sup>ב</sup>, או שוטה או אלמת, או שהיא לפנינו ואומרת מפלוני וממזר, אינה נאמנת לפסול. והולד ספק ואפי' אותו פלוני שהוא ממזר מודה <sup>ל</sup> שבא עליה, דכשם שזינתה עם זה זינתה עם אחר. ואם אותו פלוני כשר הולד כשר <sup>מ</sup> כי נאמנת להכשיר, ומ"מ אין מאמינים לה שהוא בנו לענין ליורשו לאותו פלוני, אם הוא אינו מודה אבל חוששין לדבריה, ואסור בקרובות אותו פלוני.

אה"ע סימן ו סעיף יז

עין משפט ו.ז.ז.

**ז** כ. ראו פנויה מעוברת <sup>ג</sup>, או נבעלה בפרשת דרכים או בקרנות שבשדות, ואמרו לה ממי עובר זה, ואמרה לכשר נבעלתי, אם היו רוב העיר

בנו ע"י עדים שמעידים שבן זה מאיש אחר או שנולד מאשה אחרת, ודאי אינו נאמן להכחיש העדים.

ומש"כ המחבר וה"ה אם אמר על המוחזק לנו שהוא בכורו שאינו בכור נאמן, צ"ל דאיירי שלא הוחזק לנו שהוא בכור ע"י עדים, אלא שמעידים שנולד מאשתו בראשונה ועי"ז הוחזק בבכור, והאב אומר על השני שהוא בכור והראשון נפסל ממילא שהוא ממזר והתורה האמינתו ע"ז.

ודוקא כשהוחזק ע"י עדים שאמרו שנולד מאשתו בראשונה ועי"ז החזיקוהו לבכור, אבל אם הוחזק לבכור ע"י אביו עצמו בזה אינו נאמן אח"כ לעקור בכורתו וזה מש"כ הרמ"א אח"כ. סמ"ע ס"ק כ"ד.

**י.** טור בשם הרמב"ן ב"ב קכ"ז ע"א, ונ"י בשם הר"ן.

**כ.** מיבמות ע' ע"א וקידושין ס"ט. לפ"ז כשהפנויה לפנינו וניתן לבדקה חייבים לבדקה ולשמוע ממנה שזה מפלוני וכשר הוא ואם לא נבדק אותה הוי ספק ממזר, ודוקא פנוי' אבל נשואה אינה נאמנת דרוב בעילות אחר הבעל וכשר ומותר בקרובות אותו פלוני.

**ל.** ודוקא דיימא מעלמא כ"כ הח"מ מיבמות ע'.

**מ.** אפי' שאינו אומר שזה בנו אלא מודה שבא עליה הולד כשר.

**נ.** מכתובות ט"ו ע"ב. וכך פסק השו"ע והרמב"ם. וי"א דבחד רובא היכא דאומרת לכשר נבעלתי כשרה לכתחילה לכהונה וזו דעת הרמב"ן והרשב"א. וג' שיטות הם: א'. שיטת הרמב"ם דבעינן תרי רובי להכשיר לכהן גם עם ברי דידה. ב'. לדעת הר"ן והרמב"ן, באומרת ברי לכשר אף בחד רובא כשרה לכהן. ג'. לבעל המאור, אפי' בחד רובא ולא אומרת ברי לכשר מותרת לכהונה. וכל זה בלא נאנסה דאז בודקת ומזנה כ"כ הב"ש.

כשרים ורוב העוברים שם כשרים, שיש ב' רובי כשרה לכהן. משום מעלה עשו ביוחסין אבל ברוב אחד פסולה לכהונה לכתחילה ואם נישאת לא תצא.

עין משפט ט.

אה"ע סימן ד סעיף כד

כז. ממזר מותר בממזרת ודאית אבל בספק אסור וה"ה ספק בספק אסור דשמא אחד ודאי ואחד ספק. וספק ממזר היינו שבא על אשה שנקדשה ספק קידושין.

כח. ממזר מותר בשתוקי מדאורייתא דבקהל ודאי אמר רחמנא שלא יבוא ולא בקהל ספק ורק מדרבנן אסור משום דמעלה עשו ביוחסין<sup>ט</sup>.

עין משפט י.

אה"ע סימן ד סעיפים כו. לא

כו. ל. פנויה שילדה ואינה לפנינו לבדקה<sup>ע</sup>, או שוטה או אלמת, או שהיא לפנינו ואומרת מפלוני וממזר, אינה נאמנת לפסול. והולד ספק ואפי' אותו פלוני שהוא ממזר מודה<sup>פ</sup> שבא עליה, דכשם שזינתה עם זה זינתה עם אחר. ואם אותו פלוני כשר הולד כשר<sup>צ</sup> כי נאמנת להכשיר, ומ"מ אין מאמינים לה שהוא בנו לענין ליורשו לאותו פלוני, אם הוא אינו מודה אבל חוששין לדבריה, ואסור בקרובות אותו פלוני.

לא. לז. אפי' בעיר שכולם ישראל ונמצא אסופי מהשוק, ואין הוכחה שהושלך לשם מיתה הרי זה ספק ממזר, אבל אם ישנה הוכחה שלא הושלך לשם מיתה כגון מהול או אבריו מתוקנים או על עץ שאין

ס. כ"כ הב"י ומובא בח"מ.

ע. מיבמות ע' ע"א וקידושין ס"ט. לפ"ז כשהפנויה לפנינו וניתן לבדקה חייבים לבדקה ולשמוע ממנה שזה מפלוני וכשר הוא ואם לא נבדוק אותה הוי ספק ממזר, ודוקא פנוי אבל נשואה אינה נאמנת דרוב בעילות אחר הבעל וכשר ומותר בקרובות אותו פלוני.

פ. ודוקא דיימא מעלמא כ"כ הח"מ מיבמות ע'.

צ. אפי' שאינו אומר שזה בנו אלא מודה שבא עליה הולד כשר.

חיה יכולה להגיע אליו, או הושלך בביהכנ"ס או בצידי ר"ה ק אין בו משום אסופי אלא הושלך משום רעבון וכשר הוא ואם ישנה הוכחה שהושלך לשם מיתה הוי ממזר.

## דף עד:

עין משפט א.

אה"ע סימן ו סעיף ח

ח יא. זונה היינו ר גיורת ומשחררת אפי' נתגיירה או נשתחררה פחות מג' שנים, הואיל ואינה בת ישראל הרי זו זונה ואסורה לכהן. וכן יבמה שבא עליה ש זר אף שהיא רק בלאו עשאה זונה. ושאר חייבי לאוין או עשה אף דשאר אינן נעשות זונה אך לדעת הרמב"ם נעשות זונה ת.

ח יב. זונה היינו גם בת ישראל שנבעלה לאדם א שהיא אסורה לינשא לו איסור השווה לכל ב כגון לכותי, עבד, ולמי שהיא אסורה לו משום

ק. הקשה הנו"ב בסי' ז' ד"ה ועוד מדוע לא יהיה דינו שתוקי אחרי שיצא מכלל אסופי. ותירץ דכאן הדיון הוא רק עליו ולא על אמו, וא"כ מהני מטעם כל דפריש מרובא פריש. וה"ה מתה אמו שאין הדיון עליה לא צריך תרי רובי דרק היכא שהדיון אף על אמו והיא קבועה צריך תרי רובי פ"ת ס"ק מ"א.

ר. גמ' יבמות ע"א וכתבנן.

ש. עיין בב"ש ס"ק כ"א. וצ"ע דתפסי בה קידושין לחומרא וא"כ הוי ספק זונה. וטעם דיבמה עשאה זונה אף דזה רק לאו משום דגזה"כ היא דלא תפסי בה קידושין. ועיין רא"ש ותוס' דף ס"ח לגבי לאו ועשה דשאר דאין נעשית זונה, והביא השו"ע דיעה זו בשם י"א. וכתב הח"מ דאין מחלוקת ורק לענין מלקות נחלקו כ"כ הח"מ ס"ק י'. ודעת הרמב"ם דחייבי לאוין דשאר השווין בכל, עשאה זונה ודעתו של השו"ע כרמב"ם מדהביא דעת הרא"ש בשם י"א. וחייבי לאוין דשאר הם: אנוסת אביו או חלוצתו של אביו, ולר"ת אף מחזיר גרושתו אחרי שנישאת. וסוטה הוי לאו דשאר. כ"כ הח"מ בס"ק י"א מפרק החולץ דף מ"ט.

ת. והראב"ד והרא"ש, ותוס' בדף ס"א חולקים וסוברים דרק מחייבי מיתות או כריתות עשאה זונה, או מעכו"ם ועבד שאין תופסין בהם קידושין, אבל לא לאוין אפי' דשאר. מ"מ לכו"ע ביאת נתין או ממזר וגר עמוז ומואב פוסלין לכהונה אבל לא עושים אותה זונה לתוס' והרא"ש וראב"ד הנ"ל. ועיין במהרש"א גיטין פ"ט ע"א ד"ה בעולה על התוס' ועיין בב"ש ס"ק ט"ז.

א. לאפוקי נבעלה לבהמה.

ב. לאפוקי מאיסורי כהונה.

ערוה. או בת ישראל שנבעלה <sup>א</sup> לחלל אף שהיא מותרת להנשא לו.

ח יג. הבא על הנדה אף שהיא בכרת לא עשאה זונה, וכן הבא על הפנוי' אף שהפקירה עצמה לא עשאה זונה <sup>ד</sup>.

עין משפט ב. אה"ע סימן ד סעיף יג

יג יא. איזהו ממזר, זה הבא מעריות, בין מחייבי מיתות בי"ד בין מחייבי כריתות, חוץ מנולד מהנדה דהגם שהיא בכרת הבן <sup>ה</sup> אינו ממזר אפי' מדרבנן אך הוא פגום.

עין משפט ג. אה"ע סימן ו סעיף ח  
עיין לעיל עין משפט א

ג. מקידושין ע"ז ויבמות פ"ד במשנה ובזה גלתה תורה.

ד. מרמב"ם פ' י"ט מכיון שמותרת לו הפנוי'.

ה. וכתב המהרש"ל היינו מקולקל אך כשר לכהונה כ"כ הח"מ. וה"ה בן משומרת יבם דתפסי בהם קידושין מספק. שנאמר ותהיה נדתה עליו בת הויה, והוא מיבמות מ"ט קידושין מספק ש"ע סמ"ד ס"ז- עיין לקמן סי"ח ועיין ב"ש ס"ו סקכ"א שאין קידושין תופסין בה. ועיין לקמן בסימן ו' אות י"ז ומש"כ.  
והבן מסוטה שהיא אשת איש שזינתה ואסורה לבעלה, מכיון שנסתרה ולא נבדקה הגם שיש בה לאו לבעל ולבועל, מ"מ כיון דתפסי בה קידושין הולד כשר. וי"ח דהוי ממזר מדרבנן עיין לקמן בהגהות אות י"ח.